

Lemmer: Poort van Zuidwest Friesland

Plan van aanpak

De visie inspireert, biedt ontwikkelruimte en is gebaseerd op kansrijke ideeën van inwoners, bedrijven en instellingen die passen bij de identiteit van Lemmer als Poort van Zuidwest Friesland.

Joure, mei 2016

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	3
2.	ACHTERGROND EN AANLEIDING	3
3.	OPDRACHT	4
4.	SCOPE	5
	4.1 uitgangspunten	5
	4.2 raakvlakken met andere projecten	6
	4.3 achterliggende documenten	6
	4.4 randvoorwaarden en kritische succesfactoren	6
5.	ACTIVITEITEN EN MIJLPALEN	7
	5.1 fasering	7
	5.2 op te leveren (tussen)producten	8
	5.3 tijdplanning	9
6.	ORGANISATIE	9
	6.1 projectorganisatie	9
	6.2 rollen en verantwoordelijkheden	10
7.	BESLUITVORMINGSTRAJECT	10
8.	FINANCIËN	11
9.	COMMUNICATIE	11
	9.1 interne communicatie	11
	9.2 externe communicatie	11
10.	RISICO'S	12
	10.1 financiële risico's	12
	10.2 juridische risico's	12
	10.3 overige risico's	12

1. INLEIDING

Dit document bevat een plan van aanpak om te komen tot een visie met als thema Poort van Zuidwest Friesland voor Lemmer. De visie omvat een gewenste ontwikkelingsrichting vertaald in een aantal ingrepen of projecten die vanuit dit thema gewenst zijn voor Lemmer.

Ook andere ontwikkelingen van Lemmer spelen hierin een rol, eerder in 2010 integraal vertaald in de structuurvisie, Lemsterland Poort van Fryslân.

In dit plan van aanpak beschrijven we de aanleiding voor de wens van een visie met dit thema als onderwerp, we formuleren de opdracht, doelstelling en scope van het project. Vervolgens beschrijven we de uitgangspunten buiten de directe projectorganisatie die vervuld moeten zijn en blijven om het project te kunnen starten, uit te voeren en af te ronden. We geven de raakvlakken met andere projecten aan, de fasering en de mijlpalen die we tijdens het project willen bereiken. Ook geven we de planning en projectorganisatie weer en bieden we inzicht in het besluitvormingsproces rond de visie. We beschrijven het beschikbare budget voor het project en de geplande besteding van uren, de wijze van communiceren, zowel intern als extern. Tenslotte beschrijven we de risico's van het project.

2. ACHTERGROND EN AANLEIDING

Plannen met betrekking tot de N359

Naar aanleiding van de plannen met betrekking tot de N359 is door de Raad het volgende overwogen:

- De basisvariant met daarbij de 'plus' voor Lemmer gekozen is om de verkeers-doorstroming te verbeteren en daarbij andere varianten in de toekomst niet uit te sluiten.
- Er veel toekomst in 'Lemmer' zit qua leefbaarheid, watersport en lokale economie.
- Er in de Statenvergadering van 22 oktober 2014 een motie is aangenomen waarbij het college van Gedeputeerde Staten verzocht wordt om met de gemeente De Fryske Marren en de Lemster mienskip te komen tot een gezamenlijke visie met betrekking tot Lemmer als toekomstige Poort van Zuidwest Friesland.
- Deze visie essentieel is om in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen .

Projecten met raakvlak Poort van Zuidwest Friesland

De gebiedsontwikkeling Zuyderzeerland is losgelaten en het Deltaprogramma kent op dit moment geen grootschalige ingrepen en is gericht op flexibiliseren en optimaliseren. Het ontvlechten van beroepsvaart en recreatievaart bij de Margrietsluis is nog niet concreet gemaakt. En daarnaast is de uitbreidingsopgave voor bedrijventerreinen en woningbouw fors bijgesteld (woonplan van gemeente De Fryske Marren en Regionaal bedrijventerreinenplan Zuidwest Friesland). De Poort van Zuidwest Friesland wordt een bouwsteen van de nog op te stellen omgevingsvisie, waarvan het traject binnenkort ook gaat starten.

3. OPDRACHT

De raad van de gemeente de Fryske Marren heeft aangegeven dat er vóór 1 april 2016, in afstemming met het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân, een notitie moet liggen waarin proces en traject met betrekking tot de visie ontwikkeling Lemmer 'Poort van Zuidwest Friesland' vorm gegeven wordt. In deze notitie moet ook aangegeven worden hoe motie nummer 6 uit de Statenvergadering van 22 oktober 2014 'onderzoek naar de heropening van de Lemster Rien' onderdeel van deze visie kan zijn.

Daarnaast zal deze visie tot stand komen samen met het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân en de Lemster mienskip.

Wat omvat de visie

De visie omschrijft hoe er recht gedaan kan worden aan het begrip Poort van Zuidwest Friesland voor zowel de belangrijkste auto- en vaarverbindingen naar en in Lemmer als voor Lemmer zelf.

De visie geeft daarnaast een antwoord op de vraag hoe het autoverkeer en het bootverkeer, zowel het doorgaande als het recreatieve verkeer zich door en naar Lemmer beweegt en welke verbeterpunten daarin aan te brengen zijn.

Doelstelling

De visie is inspirerend maar ook concreet door het benoemen van ingrepen of projecten die vanuit dit thema gewenst zijn voor Lemmer. De visie is afgestemd op beleid van rijk, provincie en buurgemeenten en anticipeert op nieuwe ontwikkelingen.

De visie bevat een visiekaart en een uitvoeringsparagraaf waarin een overzicht van de ingrepen en projecten aangegeven staat met een prioritering daarvan.

Structuurvisie Lemsterland en raamwerk Lemmer

De visie is een beleidsdocument en een verdere verfijning van de structuurvisie Lemsterland (vastgesteld 22 november 2010). Deze wordt de komende jaren vervangen door de omgevingsvisie waar de visie Poort van Zuidwest Friesland een bouwsteen voor gaat zijn. Daarnaast wordt er een raamwerk Lemmer opgesteld. Voor het raamwerk Lemmer is de eerste aanzet vorig jaar gedaan door middel van een analyse van de landschappelijke en stedenbouwkundige karakteristiek van Lemmer. Het raamwerk geeft een integrale visie op de ontwikkelingsrichting van Lemmer voor de komende jaren en dient als integraal ruimtelijk afwegingskader en richtinggevend document voor vervolg beleid en inhoudelijke opdrachtformulering bij projecten. (het raamwerk wordt dit jaar als richtinggevend document aan het college en de Raad aangeboden).

4. SCOPE

In de vastgestelde structuurvisie van Lemsterland -Lemsterland *Poort van Fryslân*- is de ontwikkelingsrichting benoemd voor zowel Lemmer als de rest van de toenmalige gemeente. De heropening van de Lemster Rien was daar bijvoorbeeld een onderdeel van.

Voor het onderdeel infrastructuur/rondweg Lemmer is het volgende opgenomen in de structuurvisie. *In het Ontwikkelingsperspectief zijn oplossingen voorgesteld voor de Rondweg Lemmer. Op korte termijn wordt door de gemeente Lemsterland een aquaduct onder de Zijlroede voorgesteld. Door de provincie is aangegeven dat realisatie van het aquaduct na 2015 staat gepland. De in studie zijnde plannen zoals het Deltaprogramma, de mogelijke verbreding van de Prinses Margriet sluizen en het project Gebiedsontwikkeling Zuyderzeerland en ontwikkelingen die annex zijn met de infrastructuur zijn voor de gemeente aanleiding voor de lange termijn te blijven anticiperen op een zuidelijke ontsluiting van de Noordoostpolder die ten westen van Lemmer aansluit op de N359. Samen met de provincie wordt ook studie verricht naar de verbetering van de doorstroming op de Rondweg. De provincie zal ook onderzoeken of er maatregelen nodig zijn in het kader van geluid en fijnstof.*

In de nadere studie in 2014/2015 is ook een noordvariant naast de gewenste zuidvariant meegewogen voor de verkeerssituatie in Lemmer. Uiteindelijk is de basisvariant (huidige situatie met verbeteringen voor de doorstroming) met een plus voor de leefbaarheid voor de N359 gekozen. Met als overweging van de Staten om in eerste instantie vooral de verkeersdoorstroming te verbeteren en daarbij andere varianten in de toekomst niet uit te sluiten. Met de plus als extra toevoeging. Deze variant is inmiddels verder uitgewerkt en zal aan het eind van dit jaar aanbesteed gaan worden.

De visie Lemmer Poort van Zuidwest Friesland geeft daarbij in ieder geval inzicht in:

- Scheiding vrachtverkeer/recreatievaart bij Margrietsluis, extra kolk erbij maken (capaciteit en comfort)
- Bruggen vervangen door aquaducten (comfort voor boot en automobilist)
- Nieuwe recreatie vaarverbinding Tjeukemeer, oude Rien, vaart naar Emmeloord (meer route's maken en uitstraling Lemmer als watersportkern aan snelweg opwaarderen)
- Een ruimtelijk afwegingskader voor de zuidelijke of noordelijke variant.
- Doorstroming autoverkeer naar Gaasterland (evaluatie basisvariant)
- Recreatieve auto- fietsroutes oud en nieuw land Noordoostpolder
- Recreatieve verbinding deltatrekkers IJsselmeer, Kornwerderzand, Woudagemaal en Flevopolders
- Zicht op Lemmer
- Opwaarderen entree gebied van Lemmer (verkeersknoop met snelweg en het bus- en carpoolplein)

4.1 UITGANGSPUNTEN

Voor het maken van de visie geldt op voorhand een aantal uitgangspunten die omschreven staan in:

- De structuurvisie Lemsterland Poort van Friesland.
- Het actuele woonplan van de gemeente de Fryske Marren en het Regionaal bedrijventerreinenplan Zuidwest Friesland.
- De analyse van de stedenbouwkundige en landschappelijke kwaliteiten van Lemmer.
- Het afwegingskader noordelijke en zuidelijke variant van de provincie Fryslân.

Daarnaast zijn de volgende elementen van belang voor de visie:

- De evaluatie van de brug over Sylroede.
- De evaluatie van de basisvariant N359 in 2019 kan nog niet meegenomen kan worden, maar zal dan beoordeeld worden in relatie tot de ruimtelijke wensen van de visie.
- De visie is zowel beeldend als concreet met een projectenoverzicht.
- De gemeenteraad en is vanaf het begin sterk betrokken bij het totstandkoming bij de visie.
- De commissie Ruimte van de gemeente de Fryske Marren en het Ruimtelijke kwaliteitsteam van de provincie Fryslan fungeren als klankbordgroep.
- De visie komt tot stand via een interactief proces met inwoners, bedrijven en belangengroepen.
- De visie is voor 1 juni 2017 gereed.

4.2 RAAKVLAKKEN MET ANDERE PROJECTEN

Zoals aangegeven wordt er momenteel gewerkt aan een actualisatie van het woonplan van de gemeente en het regionaal bedrijventerreinenplan. Daarnaast zal er een start worden gemaakt met de omgevingsvisie voor de gehele gemeente en een raamwerk Lemmer worden opgesteld. En ook de evaluatie N359 is belangrijk, aangezien de uitkomst daarvan zal aangeven dat er meer verkeerskundige maatregelen vanuit de doorstroming van het autoverkeer wel of niet wenselijk zullen zijn.

4.3 ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

- Besluitvorming N359
- Structuurvisie Lemsterland
- Structuurvisie Noordoostpolder
- Analyse stedenbouwkundige en landschappelijke elementen Lemmer

4.4 RANDVOORWAARDEN EN KRITISCHE SUCCESFACTOREN

Randvoorwaarden zijn de voorwaarden buiten de directe projectorganisatie die vervuld moeten zijn en blijven om het project te starten, uit te voeren en af te ronden.

<i>Randvoorwaarde</i>	<i>Beheersmaatregel</i>
Inhoudelijk de juiste informatie, beleidsonderdelen en beslissingen beschikbaar hebben (woonplan, regionaal bedrijventerreinenplan, raamwerk Lemmer, ontvlechting recreatie- en beroepsvaart, deltaprogramma)	De planning afstemmen op het proces van deze beleidsstukken.
Positieve deelname vertegenwoordiging bevolking aan definiëren mogelijke projecten.	Inhoudelijk belanghebbenden voor de workshops en communicatietraject op draagvlak creëren inzetten.

<i>Kritische succesfactor</i>	<i>Beheersmaatregel</i>
Gedurende het project draagvlak creëren en houden bij bestuurders en bevolking Lemmer.	Bestuurders en bevolking betrekken bij het project en tijdig communiceren over voortgang en resultaten.
Bereidheid tot het maken van gefundeerde keuzes.	Verschillende keuze opties met gefundeerde onderbouwing belichten.

5. ACTIVITEITEN EN MIJLPALLEN

5.1 FASERING

De aanpak kan beschreven worden als interactieve beleidsvorming en bestaat uit de volgende stappen.

Stap 1

Inventarisatie en analyse – opstellen communicatieplan.

We beginnen met de inventarisatie en analyse van relevante beleidsnota's, de huidige visies, andere ruimtelijke visies en overige documentatie. We brengen ook feiten, cijfers, trends en ontwikkelingen in beeld. En we vragen via een enquête aan de bewoners en ondernemers van Lemmer en omgeving hun mening over de onderwerpen uit dit plan. In deze fase maken we ook een gedetailleerd communicatieplan met daarin als thema, het creëren en behouden van draagvlak bij de bevolking en bestuurders/raadsleden en provincie.

Stap 2

Samenvatten analyse en benoemen verschillende ontwikkelrichtingen

We gaan in gesprek met bevolking en bestuur in de vorm van workshops over de ontwikkelrichtingen en daaruit voortvloeiende projecten/ingrepen en projecten.

Wat willen we ophalen?

Door verder in gesprek te gaan met de samenleving willen we kijken wat voor Lemmer belangrijk is en de meest gewenste ontwikkelrichting als poort van Friesland. Spin off en particuliere initiatieven zijn daarbij elementen daarnaast willen ophalen en daarbij te komen tot een prioritering van projecten/ingrepen. De betreffende ambtelijke input zit daarbij aan tafel bij deze gesprekken. Eenzelfde traject wordt ingezet met het bestuur (i.i.g. stuurgroep N359) en met het kwaliteitsteam van de provincie Fryslân.

Wat doen we met opgehaalde input?

De extern opgehaalde input verwerken we tot een visiekaart en een overzicht van projecten en ingrepen met daarbij een prioritering en daarbij een financiële vertaling. Waar nodig vragen we externe bureaus ons te ondersteunen op technische haalbaarheid en vertaling naar kosten.

Stap 3

Concept visiekaart en overzicht projecten

Op basis van de input en verwerking daarvan stellen we een eerste concept visie op. Dit concept bespreken met de betrokken partijen die in stap 2 input hebben geleverd en met de stuurgroep van de N359.

Stap 4

Voorlopige visiekaart en overzicht projecten

De visie met het projectenoverzicht en prioritering komt volgens de inspraakverordening 6 weken ter visie te liggen waarbij iedereen van de bevolking nog dingen kunnen toevoegen.

In deze fase bieden we de visie ook aan voor het overleg met Rijk, provincie en het wetterskip.

Stap 5

Vaststellen visie en projectenoverzicht

Na verwerking van de inspraak- en overlegreacties leggen we de visie en projectenoverzicht voor aan de gemeenteraad. De gemeenteraad neemt dan een besluit over het vaststellen van de visie en het projectenoverzicht als afwegingskader en richtinggevend document voor vervolg beleid en inhoudelijke opdrachtformulering bij de vervolgprojecten. Daarnaast wordt het ter kennisgeving aangeboden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân.

5.2 OP TE LEVEREN (TUSSEN)PRODUCTEN

In het kader van dit project moeten we een aantal activiteiten verrichten, waarbij we een aantal mijlpalen kunnen onderscheiden.

- Besluit van het college van B en W over Plan van Aanpak
- Besluit Plan van aanpak gemeenteraad
- Document met samenvatting van analyse, ontwikkelingsrichtingen en communicatieplan
- Besluit van het college van B en W over samenvatting verslagen van workshops en een concept visiekaart plus een overzicht met projecten
- De visie met het projectenoverzicht en prioritering komt volgens de inspraakverordening 6 weken ter visie te liggen waarbij iedereen van de bevolking, Rijk, provincie en Wetterskip nog dingen kunnen toevoegen.
- Besluit van de gemeenteraad de visie en het projectenoverzicht als afwegingskader en richtinggevend document voor vervolg beleid en inhoudelijke opdrachtformulering bij de vervolgprojecten.
- De visie en het projectenoverzicht ter kennisgeving aanbieden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân.

5.3 TIJDPLANNING

Besluit B en W over Plan van Aanpak visie Lemmer de Poort van Zuidwest Friesland	17 mei 2016
Raad Vaststellen plan van Aanpak visie Lemmer de Poort van Zuidwest Friesland	29 juni 2016
Document met samenvatting van analyse, ontwikkelingsrichtingen en communicatieplan	augustus 2016
Workshops bevolking, bestuur en ruimtelijk kwaliteitsteam provincie Fryslân.	september/oktober 2016
Collegebesluit samenvatting verslagen workshops en een concept visiekaart plus een overzicht met projecten	december 2016
6 weken ter visie leggen	januari/februari 2017
Opstellen reactienota	
Raadsvoorstel voor vaststelling van de visie en het projectenoverzicht als afwegingskader en richtinggevend document.	Raadscommissie april 2017
	Raad april 2017
De visie en het projectenoverzicht ter kennisgeving aanbieden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân.	mei 2017

6. ORGANISATIE

6.1 PROJECTORGANISATIE

Het college van B en W is bestuurlijk opdrachtgever voor de visie. De visie valt binnen de portefeuille van wethouder Frans Veltman. Jelle Bosma is als afdelingshoofd ambtelijk opdrachtgever voor het project. De projectorganisatie is opgebouwd uit twee onderdelen: een projectgroep, de huidige stuurgroep N359 en een overlegstructuur met de verantwoordelijk wethouder, Frans Veltman. Daarnaast huren we waar nodig voor het verder invullen van technische uitvoerbaarheid en financiën nog nader te bepalen externe deskundigheid en capaciteit in.

Samenstelling projectgroep

Projectleider is Ceciel Oud.

Tom Plattel ondersteunt haar en vervangt haar zo nodig. Hij is ook projectsecretaris.

Het projectteam bestaat verder uit:

- Lourens Bergsma (recreatie en toerisme en N359)
- Jan van der Veen (communicatie)
- Sjors Veenstra (realisatie)
- Jos Fraza (beheer)

- Faakje Hoekstra (verkeer en N359)
- Marcus Noordmans (water)
- Annemarie Hooymans (duurzaamheid)
- Fiona Carpentier (projectleider N359)

6.2 ROLLEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

De projectleider is verantwoordelijk voor het totale project en het realiseren van de doelstelling en de inhoud van het project. Ze geeft leiding aan het projectteam. De interne vergaderingen van de projectgroep zit zij voor. Voor externe vergaderingen wordt een andere voorzitter ingezet. De projectleider zorgt voor het beheersen van de aspecten tijd, geld, kwaliteit, organisatie en kwaliteit. Ze stemt af met het afdelingshoofd af over inzet van capaciteit en de planning. Ze signaleert eventuele problemen bij het project richting projectgroep en bestuur(der).

De projectsecretaris schrijft/tekent in nauw overleg met de projectleider de voorstellen over de visie en voor de workshops. Hij is de vervanger van de projectleider.

De communicatieadviseur

Communicatie is een belangrijk onderdeel binnen het project. Daarom is nadrukkelijk een rol voorzien binnen het project. De communicatieadviseur heeft de volgende taken:

- Het opstellen/uitwerken van een communicatieplan voor het project.
- Het (laten) uitvoeren van de communicatieactiviteiten zoals beschreven in het communicatieplan.
- Bijwonen van de projectgroepvergaderingen (op uitnodiging).
- Inbrengen van kennis en expertise in de projectgroep.
- Adviseren van de projectleider en projectgroep.

De andere leden van de projectgroep

- Bijwonen van de projectgroep-vergaderingen (op uitnodiging).
- Inbrengen van kennis en expertise in de projectgroep.
- Adviseren van de projectleider en projectgroep.

7. BESLUITVORMINGSTRAJECT

Het college stemt in met het plan van aanpak en brengt het ter kennisgeving aan de Raad.

Het college stemt in met het uitgewerkte communicatieplan.

Het college stemt in met de samenvatting van de workshops en een concept-visiekaart en projecten overzicht van Lemmer Poort van Zuidwest Friesland. De concept-visiekaart en projecten overzicht van Lemmer Poort van Zuidwest Friesland komt 6 weken ter visie te liggen.

De gemeenteraad stelt de visie en het projectenoverzicht als afwegingskader en richtinggevend document vast. De visie en het projectenoverzicht worden ter kennisgeving aangeboden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân.

8. FINANCIËN

Geplande uren (tot en met conceptfase)

Projectleider planontwikkeling	100
Projectsecretaris	100
Communicatieadviseur	50
Project medewerkers (totaal)	120

9. COMMUNICATIE

9.1 INTERNE COMMUNICATIE

College en Gemeenteraad

De visie is het document bij uitstek dat past bij de kader stellende rol van de raad. Daarom is het belangrijk de raad in een vroeg stadium actief te betrekken bij het opstellen van een visie. Verder zullen er workshops worden georganiseerd waarbij bestuur en Raad ook uitgenodigd worden.

In het besluitvormingsproces zijn verschillende beslismomenten voor de gemeenteraad ingebouwd. Verder informeren we de raad via de gebruikelijke rapportages.

Zo nodig informeren we de gemeenteraad ook nog tussentijds via actieve informatie.

De informatieverstrekking via de raad verloopt via het college van B en W. Met andere woorden, als we de raad informeren, is het college al op de hoogte.

Portefeuillehouder

De projectleider informeert de portefeuillehouder, Frans Veltman periodiek over de voortgang van het project.

Leden van het projectteam

De leden van het projectteam en de bij het project te betrekken medewerkers worden geïnformeerd over de voortgang van het project en over de daarover door het bestuur genomen besluiten.

We maken een projectmap aan op de p:schijf waar alle betrokkenen op elk gewenst moment de stukken over de visie kunnen raadplegen.

9.2 EXTERNE COMMUNICATIE

Voor een goede en inspirerende visie die voldoet aan de geformuleerde doelstelling is draagvlak voor de visie belangrijk. Daarom betrekken we belanghebbende doelgroepen en het bestuur in alle stappen bij de totstandkoming van de visie. Hierdoor is kennis beschikbaar, komen alle belangen vanaf het begin op tafel en wordt het een visie van in plaats van een visie voor.

10. RISICO'S

10.1 FINANCIELE RISICO'S

Een financieel risico is dat het beschikbare aantal uren wordt overschreden. Dit risico beheersen we via de planning en control cyclus.

10.2 JURIDISCHE RISICO'S

We voorzien geen juridische risico's.

10.3 OVERIGE RISICO'S

Door de relatief lange doorlooptijd die bij de N359 is geweest en de varianten die daarbij zijn bekeken, kan het zijn dat de bevolking niet meer te inspireren is om te discussiëren over integrale ontwikkelingsrichtingen. En mogelijk andere oplossingen dan nu in eerste instantie door de provincie zijn gekozen, te willen bekijken.